

РЕТА М.В., к.е.н, доц., каф. ЕАтаО, НТУ «ХПІ»

ГОРЬ А.Р., студент, НТУ «ХПІ»

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Праця та система її оплати є одним з надскладних і найвагоміших об'єктів обліку та аналізу, тому що оплата праці виконує необхідні для людини відтворювальну, регулюючу, стимулюючу та соціальну функції. На кожному підприємстві облік праці та її оплати ведеться в обов'язковому порядку та є досить складною і трудомісткою ділянкою обліку.

Обліку, аналізу та контролю присвячені праці багатьох вчених, так як Л.С. Герасимчук, О.В. Кантаєва, О.В. Покатаєва, Г.О. Кошулинська, Н.В. Потриваєва, І.В. Савченко та інші. Сучасна система бухгалтерського обліку праці та її оплати знаходиться у процесі постійного удосконалення, але залишається

ряд актуальних питань, які потребують глибокого дослідження.

Насамперед, питання обліку, аналізу та контролю оплати праці зосереджені в обліковій політиці підприємства, яка має відповідати нормативно-законодавчим актами, інструкціям, методичним рекомендаціям та стандартам бухгалтерського обліку, але й враховувати вимоги та особливості внутрішньогосподарського обліку підприємства. Відповідно до П(С)БО 26 і МСБО 19 виплати працівникам поділені на п'ять груп: поточні виплати, виплати при звільненні, виплати після закінчення трудової діяльності, виплати інструментами власного капіталу підприємства, інші довгострокові виплати [1, 2]. Але, з метою вдосконалення обліку розрахунків з оплати праці, наприклад І.М. Щирба, пропонує [3] розширити аспекти облікової політики щодо витрат підприємства на оплату праці доповнюючи його наступними складовими: робочим планом рахунків в розрізі центрів витрат та центрів відповідальності; форм первинних документів по розрахунках з оплати праці; обліковими регістрами; схемами (графіками) документообігу; удосконалити технологію обробки облікової інформації; складу, порядку і термінів подання внутрішньої звітності; порядку проведення інвентаризації зобов'язань з оплати праці тощо. У той же час необхідно приділяти певну увагу аналізу розрахунків з оплати праці. При цьому основними принципами аналізу праці та її оплати мають стати: раціональність, науковість, системність, комплексність, динамічність, об'єктивність. Головними методами і прийомами аналізу має бути: порівняння, елімінування, індексний, кореляційно – регресійний, ряди динаміки, групування, програмування, балансовий, графічний, прогнозування, експертних оцінок, анкетування, інтерв'ювання. При цьому необхідно вимірювати і узагальнювати рівень впливу зовнішніх (політичних, економічних, соціальних) та внутрішніх (відпрацьований час, тарифні ставки, відрядні розцінки тощо) факторів на динаміку та рівень оплати праці. Одним з важливих напрямків вдосконалення обліку розрахунків з оплати праці має бути повна автоматизація облікового, аналітичного та контрольного процесу, що дозволить скоротити кількість помилок при обробці інформації та скорочувати трудомісткість проведення облікових, аналітичних та контрольних процедур.

Отже, заробітна плата, що нарахована працівникам повинна залежати безпосередньо від результатів праці, але, у той же час,

вона має стимулювати розвиток та ефективність виробництва, сприяти підвищенню кількісних і якісних результатів праці. Тому, подальшими дослідженнями мають стати зміни принципів організації системи оплати праці з метою створення мотиваційного механізму для підвищення активності працівників.

Список літератури:

1. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 26 "Виплати працівникам" [Електронний ресурс] / Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03>;

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 (МСБО 19) «Виплати працівникам» [Електронний ресурс] / Режим доступу до ресурсу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_011;

3. Щирба І.М. Сутність облікової політики щодо витрат на оплату праці та факторів впливу на її формування [Електронний ресурс] / І.М. Щирба. – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/Soc.../41.pdf